

Zondag 5 februari Wat is geluk?

Lezing: Mattheüs 5 : 1 - 12

Als ik u zou vragen: wilt u gelukkig zijn? – dan denk ik niet dat iemand van u daar met ‘nee’ op zou antwoorden. Gelukkig zijn willen we allemaal, toch? Maar als ik u zou vragen of u wilt treuren, of u vervolgd wilt worden, of u wilt dat mensen u uitschelden... Zegt u dan nog ja? Misschien is de vraag verkeerd, wanneer ik het op die manier zeg.

Er staat in de woorden uit het evangelie naar Mattheus, immers niet dat mensen zomaar vervolgd of uitgescholden worden. Er staat dat mensen vervolgd worden vanwege de gerechtigheid. Mensen worden uitgescholden omwille van mij, zegt Jezus.

Er zijn door de eeuwen heen heel veel christenen vervolgd en uitgescholden omdat ze opkwamen voor de rechtvaardigheid, omdat ze zich niet schaamden voor hun geloof in Jezus. Dat kun je trouwens niet alleen in de geschiedenis aanwijzen. Het is nog even actueel.

Tientallen miljoenen christenen worden wereldwijd vervolgd omdat ze van hun geloof in Jezus geen geheim maken.

Wij kunnen het ons nauwelijks indenken, hoe het is om in de schaduw van vervolging te leven. Maar het is belangrijk om niet te vergeten hoeveel medechristenen onder die dreiging gebukt gaan. En dan moeten we toch

ook de joden en de moslims noemen, die vervolgd worden.. En ik was onder de indruk van de mensen die een kring om een moskee in Amsterdam en Rotterdam vormden.

Maar dat we mensen willen steunen die vervolgd worden betekent toch niet dat we hen gelukkig gaan noemen. Wat moeten we toch met die vreemde combinatie in de woorden van het evangelie van vanmorgen. Die combinatie van moeite en geluk?

Waarom worden de treurende gelukkig genoemd? Eeuwenlang is die vraag simpel en doeltreffend beantwoord. Dat hangt samen met de vertaling van het woord dat in het Griekse grondtekst van het Evangelie staat. Heel lang is dat woord vertaald met het Nederlandse woord 'zalig'. Dan kun je gemakkelijk aan de problemen ontkomen die deze tekst oproept. Want dan gaan de woorden van Jezus niet over het leven hier op aarde. Dan spreekt Jezus over het hiernamaals. Dan worden bepaalde groepen mensen door Jezus zalig verklaard, zoals de paus tegenwoordig nog altijd bepaalde mensen zalig kan verklaren. Maar dat gebeurt altijd na je dood. Dus hier op aarde is het een tranendal, waar je treurt, waar je vervolgd wordt, waar je beschimpt wordt. Maar dat wordt allemaal ruim vergoed. Want je komt later in de hemel. Dat is je beloning. Het staat er ook, in vers 12: je zult rijkelijk beloond worden in de hemel.

Maar het is de vraag of we de woorden van Jezus recht

doen wanneer we die vluchtweg gebruiken. Het is de vraag of we de zaligsprekingen, zoals deze woorden lang genoemd zijn, helemaal kunnen losknippen van het leven op deze aarde, vandaag. We horen Jezus immers ook spreken, tot twee keer toe in dit Evangeliegedeelte, over het koninkrijk van de hemel, in vers 3 en in vers 10. Mensen die nederig van hart zijn, zegt Jezus, en mensen die vervolgd worden vanwege de gerechtigheid, voor hen is het koninkrijk van de hemel. En wie het Evangelie naar Mattheus goed leest weet dat Jezus met die term het koninkrijk van de hemel midden in het leven staat. Bij Mattheüs is het altijd zo dat als hij het heeft over het koninkrijk van de hemel dat hij bedoelt: het koninkrijk van God.

Mattheüs heeft namelijk een enorme schroom om de godsnaam uit te spreken en hij lost het altijd anders op. Dus hemel betekent hier ook het heden, onze alledag.

En daarom geeft Mattheus in zijn Evangelie een hele reeks gelijkenissen door die Jezus vertelt over het koninkrijk van de hemel. En dat zijn allemaal gelijkenissen die over het leven en over het samenleven van ons mensen op deze aarde gaan. We kunnen het leven op aarde en het leven in de hemel blijkbaar niet zo gemakkelijk van elkaar losmaken. Dus blijft de vraag: waarom worden mensen die treuren en mensen die vervolgd worden gelukkig genoemd?

Misschien vinden we een antwoord wanneer we de gedachte loslaten dat Jezus het over verschillende

groepen mensen heeft: mensen die treuren, mensen die nederig van hart zijn, mensen die barmhartig zijn, noem de hele lijst maar op van mensen die in deze verzen genoemd worden. Misschien heeft Jezus het niet over verschillende groepen mensen, maar over verschillende vragen waar je als mens in je leven voor kan komen te staan. Want het kan je allemaal overkomen, wat in de eerste verzen van Mattheus 5 voorbijkomt.

Wie nederig van hart is zal niet snel op een ander neerkijken. Maar hoe denken en spreken wij vaak over mensen van andere culturen? Staan we dan dichter bij het koninkrijk van de hemel of staan we er ver vanaf?

Verdriet is iets waar we geen van allen omheen kunnen. Tenzij we het verdringen, natuurlijk. Of bij een ander niet willen zien.

En de bezitters van het land: zijn dat de mensen die zachtmoedig zijn of de mensen die muren willen bouwen?

De mensen die het verlangen naar gerechtigheid nooit opgeven, zijn wij dat? Of zijn dat wereldvreemde idealisten, net als de vreedstichters?

Hoe ver staat de barmhartigheid af van de in onze samenleving veel geprezen zelfredzaamheid?

En wie durft er nou van zichzelf te zeggen dat hij zuiver van hart is? En die vervolging, ach, die is in Nederland erg ver van ons bed.

Jezus noemt volgens mij geen groepen mensen. Hij

schets situaties waarin wij mensen kunnen komen te verkeren. Situaties waarin van ons een keuze wordt gevraagd. Het gaat om onze manier van leven.

En Jezus vertelt ons welke keuze ons op het spoor zet van het geluk. Dan moeten we ons natuurlijk wel de vraag stellen wat geluk eigenlijk is.

Is geluk dat je de staatsloterij wint? Dat is misschien wel een aardige vraag. Want daar is niet zo lang geleden onderzoek naar gedaan. Tientallen mensen die een grote geldprijs hadden gewonnen kregen de vraag of ze daar nou gelukkig door waren geworden. En bijna iedereen kwam op hetzelfde antwoord uit. Het hebben van geld maakt niet gelukkig. Wel dat je andere mensen met dat geld een beetje kunt helpen.

Geluk is dus iets anders dan de veiligheid van veel bezit. Geluk heeft te maken met iets dat je voor een ander kan betekenen.

Misschien kunnen we zo de woorden van Jezus iets beter begrijpen. En ook kunnen toepassen in ons leven van alledag.

Een paar voorbeelden:

Als je nederig van hart bent ga je niet prat op je eigen gelijk. Dan geef je een ander de ruimte.

Als je verdriet niet verdringt kun je andere mensen beter troosten.

Als je zachtmoedig bent boezem je een ander geen angst in.

Als je het verlangen naar gerechtigheid niet opgeeft laat

je de mensen die het minder hebben niet in de kou staan.
Als je barmhartig bent heb je geen woorden over eigen
schuld voor in de mond,
maar probeer je te begrijpen hoe het komt dat iemand in
de schulden terecht is gekomen – om maar een paar
voorbeelden te noemen.
Als je zuiver van hart bent dan probeer je niet of minder
wantrouwig te zijn over andere mensen. Vredestichters
laten hun denken niet bepalen door vijandbeelden.

In de Bergrede horen we over situatie situaties waarin we
zelf terecht kunnen komen. Vragen waar we voor gesteld
kunnen worden.

En Jezus wijst ons een weg die we kunnen gaan.

Een weg waarop we geluk kunnen ervaren.

Dat we dat geluk zullen ervaren,

wanneer we op die manier met elkaar het leven delen.

Laten we dan maar beginnen

bij het delen van brood en beker.

Gereformeerde Kerk , Loosdrecht

ds. Hillegonda Ploeger